

Nieuwszijde

mei 2011

Ouders in de rechtszaal

De grens bereikt - Het politieke klimaat als emigratiemotief

Hoe kiezen werkgevers?

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Nieuwszijde

Uitgave van Regioplan Beleidsonderzoek.
Verschijnt drie keer per jaar. Adreswijzigingen
en reacties kunt u mailen naar info@regioplan.nl.

Redactie Peter Krooneman, Piet Renooy,
Cisly Burcksen, Yvonne Kesteloo (beeldredactie),
Miranda Witvliet, Janneke Stouten (eindredactie)
Ontwerp en opmaak Gravis Ontwerpers bno,
Nynke Visser **Drukwerk** Rotor **Foto's** Hollandse
Hoogte en Yvonne Kesteloo. Omslagfoto: Roel
Burgler/HH. De op de foto's afgebeelde personen
komen niet voor in het bijbehorende artikel, tenzij
anders vermeld.

Regioplan

Regioplan Beleidsonderzoek is een landelijk
opererend bureau, gespecialiseerd in beleids-
onderzoek en -advies. Al meer dan 25 jaar bieden
wij ondersteuning bij formulering, uitvoering en
evaluatie van beleid.

Onze opdrachtgevers zijn afkomstig uit
verschillende overheidsgeledingen: we werken
voor vrijwel alle ministeries, grote en kleinere
gemeenten en provincies. Verder besteden
ondernemingen, werkgevers- en werknemers-
organisaties regelmatig onderzoek uit aan
Regioplan. Ook mag Regioplan in toenemende
mate opdrachtgevers uit het buitenland, zoals
de Europese Commissie, tot haar klantenkring
rekenen.

De belangrijkste thema's waarop Regioplan
Beleidsonderzoek deskundigheid heeft
opgebouwd, zijn arbeid, beter bestuur,
economie, onderwijs, jeugd, sociale zekerheid,
zorg, integratie, criminaliteit, veiligheid, wonen
en ruimte.

Op onze website www.regioplan.nl vindt u meer
informatie over onze organisatie, onze producten
en publicaties.

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
telefoon +31 20 531 531 5
fax + 31 20 626 519 9
info@regioplan.nl
www.regioplan.nl

Inhoud

Veiligheid

Ouders in de rechtszaal 3

Zorg

Weten wat er speelt in de wijk!

Veiligheid

Dwang en drang bij voorschoolse educatie 4

Integratie

De grens bereikt 5

Wat is de drijfveer achter de emigratiemotieven
van verschillende groepen Nederlanders?
Inge van der Welle onderzocht de rol van het
politieke klimaat achter emigratie uit Nederland.

Veiligheid

Precies op het goede moment: Advies Regioplan wet Bibob

Arbeid

Nederlandse ArbeidsmarktDag 6 oktober 2011 6

Arbeid

Hoe kiezen werkgevers? 7

Door de inzet van loonkostensubsidie van UWV
kan de keuze van werkgevers tussen kandidaten
worden beïnvloed. Maikel Groenewoud en
Coen van Rij onderzochten hoe.

Sociale Zekerheid

Hulp bij schulden: Wat werkt voor wie?

Interview

Regioplaners voor het voetlicht 8

Onderwijs

Van onderwijsassistent tot leraar: Loopbanen van ondersteunend personeel 9

Beter bestuur

Regioplan adviseert het ministerie van BZK 10

In twee projecten leverde advies van Regioplan
een nuttige bijdrage aan het beleid van BZK.
Jos Mevissen adviseerde het ministerie van BZK op
de thema's arbeidsmarktbeleid van de overheid
en regeldruk.

Interview

Van werkloosheid naar werk: Stageproject over langdurig werklozen 11

Gepubliceerd 12

KLIMAATNEUTRAAL Regioplan voert al jaren een milieu-
bewust beleid. Wij kennen geen bedrijfswagens, maar maken
uitsluitend gebruik van het openbaar vervoer (vooral trein, OV-fiets en waar nodig Greenwheels). Ons
kantoor is zodanig gekozen dat het per trein optimaal bereikbaar is. We scheiden ons afval en zorgen voor
een verantwoorde afvoer. We gebruiken FSC-papier en proberen overbodig printen zoveel mogelijk tegen
te gaan. Regioplan is partner van Klimaatneutraal. Via hen participeren wij in de aanplant van bossen en de
ontwikkeling van duurzame technologie. Onze bedrijfsvoering is daarmee volledig klimaatneutraal. Voor
zover wij na kunnen gaan zijn wij het eerste klimaatneutrale beleidsonderzoeksbureau in Nederland!

Kort geding bij de Amsterdamse rechtbank

ROEL BURGERS / HH

Ouders in de rechtszaal

De Wet verplichte aanwezigheid ouders onder de loep

Het klinkt logisch: ouders moeten aanwezig zijn bij de rechtszitting van hun minderjarige kind. Zij hebben hun verantwoordelijkheid te nemen voor het gedrag van hun kroost. Als ouders dat niet vrijwillig doen, dan maar verplicht. Per 1 januari van dit jaar is de Wet verplichte aanwezigheid ouders van kracht gegaan waarmee de verplichting geregeld is. Maar levert deze wet ook het gewenste effect op, namelijk minder recidive onder jeugdige delinquenten?

Wanneer ouders niet op de zitting verschijnen, zal de rechter de zitting uitstellen. Ouders worden op de nieuwe zittingsdatum door de politie gehaald en op de rechtbank in bewaring gehouden. Regioplan ging in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum in een ex ante-evaluatie na of het waarschijnlijk is dat de nieuwe wet het gewenste resultaat oplevert en wat de gevolgen zijn van de wet.

De gedachte achter de wet

De veronderstelling is dat met deze wet de betrokkenheid van ouders bij het strafproces van de minderjarige wordt vergroot, wat van belang zou zijn om de kans op recidive te verminderen. Door in de rechtszaal aanwezig te zijn, worden ouders in de gelegenheid gesteld om het gedrag van hun kind af te keuren. Anderzijds kunnen ouders hun kind steunen tijdens de zitting. Deze zaken zouden samen een verandering in het gedrag van de jongere teweeg moeten brengen.

Toets

In totaal toetsten we vijf veronderstellingen achter de wet aan de wetenschappelijke literatuur en in de praktijk. Hieruit blijkt dat de theorie slechts beperkt wordt ondersteund door de wetenschappelijke kennis. Ook op basis van praktijkervaring van

officieren van justitie (OvJ) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) lijkt het twijfelachtig of met de verplichte aanwezigheid van ouders inderdaad recidivevermindering bij jongeren valt te verwachten.

Passende methode?

Naast de vraag of de veronderstellingen achter de wet correct zijn, is het ook de vraag of de wet wel de juiste methode is om het gewenste doel te bereiken. Schattingen van de Raad voor de Rechtspraak, het OM en RvdK laten zien dat de wet zich richt op een relatief kleine doelgroep. In circa tachtig tot negentig procent van de jeugdstrafzaken zou in ieder geval één ouder aanwezig zijn. Ondanks dat respondenten grote waarde hechten aan de betrokkenheid van ouders, wordt er gewaarschuwd voor enkele onbedoelde neveneffecten van de aanwezigheidsplicht. Zo merkt men op dat de rechtsgang behoorlijk kan worden vertraagd. Gedacht wordt aan een verlengingsperiode van ten minste drie maanden. Dit staat haaks op het lik-op-stukbeleid voor de berechting van jeugdige verdachten. Daarnaast bestaat volgens de respondenten het risico dat ouders zich gecriminaliseerd kunnen voelen en de maatregel dus averechts zou kunnen werken. Ouders keren zich dan tegen justitie; dit is uiteraard geen goed voorbeeld voor hun kroost.

Kosten

Als we tot slot kijken naar de kosten die de uitvoering van de wet met zich meebrengt, zijn die niet gering. Deze kosten kunnen op basis van de meest uitgebreide interpretatie van de wet oplopen tot jaarlijks circa zestien miljoen euro. Met name de extra taken bij de politie vormen een grote kostenpost. Kortom, in het licht van deze resultaten lijkt het de moeite waard om alsnog alternatieven voor de aanwezigheidsplicht te zoeken. Wellicht dat het overtuigen en motiveren van ouders effectiever en efficiënter is dan de nieuwe wetgeving.

Maartje Timmermans

maartje.timmermans@regioplan.nl

Weten wat er speelt in de wijk

De gemeente Bussum wil een samenhangend aanbod op het terrein van Wonen, Welzijn en Zorg op wijkniveau ontwikkelen. Om dit doel te realiseren heeft Regioplan een zogenoemde wijkmonitor uitgevoerd in 2005, 2007 en 2010.

De wijkmonitor is een goede manier om enerzijds vraag en aanbod op het terrein van zorg, welzijn en wonen in kaart te brengen en op elkaar af te stemmen, en anderzijds de ervaringen en tevredenheid van de wijkbewoners te onderzoeken. De wijkmonitor onderzoekt op de negen prestatievelden van de Wmo de wensen en het gebruik van de voorzieningen van de bewoners, door het uitvoeren van een bewonersenquête en door het houden van discussiecafés. Om de wensen van alle bewoners in kaart te brengen, is er ook specifieke aandacht voor bepaalde groepen, zoals allochtone groepen en verstandelijk gehandicapten. Het huidige voorzieningsaanbod is in kaart gebracht door het interviewen van zorgaanbieders en professionals.

Door het gebruik van de negen Wmo-prestatievelden als kapstok, functioneert de wijkmonitor als helder aanknopingspunt voor de intensivering en ontwikkeling van het beleid op de Wmo. Zo blijkt uit de wijkmonitor van 2010 dat er in Bussum geen sprake is van grote hiaten in de vraag en het aanbod van voorzieningen. Ook blijkt dat een groot deel van de bewoners bekend is met de voorzieningen, met name uit prestatieveld 1 (leefbaarheid en sociale samenhang). In vergelijking met de wijkmonitor in voorgaande jaren blijkt dat de bewoners vaker tevreden zijn met hun wijk. Ook is de bekendheid met voorzieningen zoals kinderopvang, de vrijwilligerscentrale en mantelzorgondersteuning toegenomen. Naar aanleiding van de wijkmonitor heeft de gemeente Bussum nu tot doel de bekendheid en tevredenheid met de voorzieningen van alle negen prestatievelden te verbeteren in alle wijken van de gemeente. Ook worden de resultaten meegenomen in het nieuwe beleidsplan Wmo.

Margaux Vanoni
margaux.vanoni@regioplan.nl

CODE KRUIJF / HH

Leren en spelen op de Voorschool

Dwang en drang bij voorschoolse educatie

Op verzoek van het ministerie van OCW stelt Regioplan een advies op over de mogelijkheden om kinderen in de leeftijd van twee tot vier jaar met een (dreigende) taalachterstand verplicht gebruik te laten maken van voorschoolse educatie.

Kinderen die met een taalachterstand het primair onderwijs binnentreden, lopen een groter risico belemmerd te worden in hun ontwikkeling dan kinderen zonder taalachterstand. Via kinderdagverblijven en peuterspeelzalen worden voorschoolse educatieve programma's aangeboden die erop zijn gericht taalachterstanden weg te werken. Niet alle kinderen die hiervoor in aanmerking komen, maken gebruik van dit aanbod.

In het regeerakkoord van het kabinet-Rutte is opgenomen dat deelname aan voorschoolse educatieve programma's moet kunnen worden bevorderd met dwang en drang. Regioplan beoordeelt, samen met een aantal hoogleraren, de wettelijke (on)mogelijkheden daartoe. Tevens wordt gekeken of naast of in plaats van dwangmaatregelen ook specifieke, zogenaamde drangmaatregelen kunnen worden genomen. Te denken valt aan maatregelen die gericht zijn op het motiveren van bepaalde groepen ouders om gebruik te maken van voorschoolse educatie, zoals bijvoorbeeld ouders die verplicht moeten inburgeren of ouders die gebruikmaken van specifieke sociale voorzieningen.

Op basis van dit advies worden experimenten gestart in de grote steden.

Frank Kriek
frank.kriek@regioplan.nl

Wachten voor vertrek uit Nederland

HERMAN WOUTERS / HH

De grens bereikt

Het politieke klimaat als emigratiemotief

“Het zit ‘m in de kleine dingetjes: de manier waarop mensen bepaalde dingen zeggen, de negatieve berichtgeving, de Wildersfactor”, vertelt een jonge Turkse op de vraag waarom zij gaat emigreren naar Turkije. Het politieke klimaat speelt mee in emigratiebeslissingen, maar is het ook een doorslaggevende factor?

Geluiden zoals van deze jonge Turkse waren de aanleiding voor Kamervragen over de motieven achter emigratie uit Nederland en de rol van het politieke klimaat daarbij. Een verkennend onderzoek naar de emigratiemotieven van verschillende groepen Nederlanders moest de antwoorden geven.

Politiek als drijfveer

Voor de Marokkaanse en Turkse Nederlanders noemen het verharde politieke klimaat als een belangrijke drijfveer achter hun emigratieplannen. Het gevoel niet welkom te zijn en niet als individu, maar als vertegenwoordiger van een groep te worden benaderd, zet velen aan het denken of zij voor zichzelf en hun kinderen een toekomst zien in Nederland. Uiteindelijk zijn echter vaak de economische mogelijkheden in het herkomstland

doorslaggevend om daadwerkelijk de emigratiestap te wagen. De beperkte kansen op de Marokkaanse arbeidsmarkt zijn een reden waarom veel Marokkaanse Nederlanders toch niet vertrekken.

Gemengde motieven

Voor de Surinaamse Nederlanders speelt het Nederlandse politieke klimaat veel minder als een emigratiemotief. Zij noemen eerder het sociale klimaat in Nederland, het gehaaste leven, als reden voor hun emigratiewens. Het beeld voor de autochtone emigranten is gemengd. Zij hebben uitgesproken opinies over het politieke klimaat in Nederland. Sommigen noemen, net als de Marokkaanse en Turkse Nederlanders, het verharde politieke klimaat als een vertrekmotief. Anderen beoordelen de aanwezigheid van immigranten en de integratieproblematiek

als negatieve aspecten van de Nederlandse samenleving. Toch is het zelden de belangrijkste reden voor hun emigratieplannen. Het gebrek aan ruimte en natuurschoon in Nederland is een veel prominenter vertrekmotief.

Aan iedere emigratiewens ligt een veelheid aan motieven ten grondslag. Het is de combinatie van factoren in het huidige woonland en het land van bestemming, plus de persoonlijke omstandigheden die er voor zorgen dat de grens is bereikt. Het politieke klimaat in Nederland speelt mee, maar is zelden de doorslaggevende factor.

Inge van der Welle

Inge.van.der.welle@regioplan.nl

Het rapport ‘Emigratie uit Nederland’ is te downloaden via www.regioplan.nl.

YVONNE KESTELOO

“We blijven met de gemeente in gesprek over de wet Bibob”

Precies op het goede moment

Advies Regioplan helpt ondernemers bij aankaarten knelpunten Wet Bibob

De Wet Bibob (Bevordering van de Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur) is bedoeld om te voorkomen dat overheden criminele activiteiten faciliteren, bijvoorbeeld door vergunningen te verlenen aan ondernemingen die gefinancierd worden met ‘fout’ geld. Amsterdam kiest ervoor om in sectoren waarop de wet van toepassing is, alle ondernemers bij elke vergunningaanvraag en -verlenging te toetsen op integriteit. Ondernemers ervaren dit als een last, maar ook als stigmatiserend. Er zijn zelfs ondernemers die hierdoor aarzelen zich in de stad te vestigen. Dit vormde aanleiding voor de Amsterdamse Ondernemingsvereniging (ORAM) om, met steun van de Amsterdamse Kamer van Koophandel, Regioplan te vragen een advies te schrijven over de mogelijkheden om de Wet Bibob anders toe te passen.

Rein Aarts, senior beleidsmedewerker bij ORAM, vertelt hoe de publicatie van het advies op een moment komt waarop de gemeente zelf ook de toepassing van de wet tegen het licht houdt. “De VVD-fractie in de Amsterdamse gemeenteraad heeft op basis van het advies een initiatiefvoorstel geschreven dat de toepassing van de wet beoogt te wijzigen. Ondertussen overleggen ook de vier betrokken gemeentelijke diensten met elkaar over een andere toepassingswijze.” De media hebben veel aandacht besteed aan het advies. Een ondernemer die als respondent bij het onderzoek betrokken was, werd door Metro zelfs in Nieuw-Zeeland opgebeeld voor een reactie.

Maar hoe nu verder? Aarts blijft voorlopig met de gemeente in gesprek. Het advies helpt hem daarbij omdat het concrete aanbevelingen bevat die de last voor ondernemers kunnen verlichten, zonder het risico te vergroten dat de gemeente zaken doet met malafide ondernemers. “Want in de kern hebben ondernemers veel begrip voor de wet”, benadrukt Aarts. “Iedereen wil dat criminele ondernemers worden aangepakt, maar liefst met zo min mogelijk last voor ondernemers die zich wel aan de regels houden.”

Katrien de Vaan
katrien.de.vaan@regioplan.nl

U kunt het rapport ‘Integriteit beoordelen - advies over de toepassing van de Wet Bibob in de gemeente Amsterdam’ downloaden via www.regioplan.nl.

Werk leeft!

Heeft u voor 6 oktober 2011 al plannen?

Na het grote succes in 2009 organiseert de Stichting NAD (een samenwerkingsverband tussen het Amsterdams Instituut voor ArbeidsStudies en Regioplan) opnieuw de **Nederlandse ArbeidsmarktDag**, dit keer samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Deze grote conferentie over arbeid en arbeidsmarkt, waar onderzoekers, beleidsmakers en P&O-functionarissen onderzoeksresultaten en informatie uitwisselen en met elkaar in gesprek gaan, wordt op 6 oktober 2011 in Den Haag gehouden.

Op het programma van de conferentie staan parallel georganiseerde themasessies, waarin een podium wordt geboden om een onderzoekspaper te presenteren. De opzet van de sessies is om tot een levendige discussie te komen tussen beleidsmakers, onderzoekers en mensen uit de praktijk.

U kunt zich aanmelden voor deze dag via de website van de NAD, www.arbeidsconferentie.nl. Daar vindt u ook het programma.

De Nederlandse ArbeidsmarktDag staat garant voor een levendige discussie tussen beleid, onderzoek en de praktijk.

Nadere informatie en contact:
www.arbeidsconferentie.nl

Conjunctanalyse

In dit onderzoek hebben we gebruikgemaakt van conjunctanalyse, ook bekend als de vignettenmethode. Gebruikmakend van deze methode hebben we het keuzeproces gesimuleerd dat een werkgever doorloopt bij de keuze tussen kandidaten voor het vervullen van vacatures. Iedere werkgever in het onderzoek werd meerdere malen gevraagd van twee profielen aan te geven welke de voorkeur heeft. Op basis van de keuzes van de werkgevers is het mogelijk voor een willekeurige kandidaat te schatten hoe aantrekkelijk hij of zij in het algemeen door werkgevers wordt gevonden. Als iemand niet aantrekkelijk wordt gevonden, kan de conclusie bijvoorbeeld zijn dat de inzet van loonkostensubsidie noodzakelijk is om werk te vinden.

JAN BOEVE / HH

Hoe kiezen werkgevers?

Welke afwegingen maken werkgevers bij de keuze tussen kandidaten voor vacatures? Is hun voorkeur te beïnvloeden door de inzet van instrumenten zoals loonkostensubsidie? Door onderzoek te doen onder werkgevers weet Regioplan deze vragen te beantwoorden.

Beleid gericht op werkgevers

Werkgevers kiezen vaak liever voor gezonde personen met recente werkervaring. Voor beleidsmakers is het interessant om te weten of dit keuzeproces van werkgevers kan worden beïnvloed door re-integratie-instrumenten zoals loonkostensubsidie van UWV. Loonkostensubsidie houdt in dat werkgevers gedurende twaalf maanden een deel van de loonkosten vergoed krijgen van UWV. Wellicht zijn werkgevers door de inzet van loonkostensubsidie eerder geneigd tot het aannemen van langdurig werklozen en arbeidsongeschikten.

De meerwaarde van loonkostensubsidie

Loonkostensubsidie van UWV kan het keuzeproces van werkgevers inderdaad beïnvloeden. Kandidaten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder langdurig werklozen en/of arbeidsongeschikten, worden aantrekkelijker gevonden door de inzet van loonkostensubsidie. Door de loonkostensubsidie zijn

werkgevers eerder geneigd om iemand aan te nemen bij wie men enige angst heeft voor mogelijke uitval en/of lagere productiviteit. Deze subsidie is echter niet doorslaggevend. Werkgevers hechten vooral belang aan de opleiding, werkervaring en beschikbaarheid. De inzet van loonkostensubsidie leidt er slechts in beperkte mate toe dat men soepeler met deze eisen omgaat. Geld in de vorm van subsidie helpt wel een beetje, maar geld alleen is dus niet genoeg om werkgevers te verleiden.

Maikel Groenewoud

Maikel.Groenewoud@regioplan.nl

Coen van Rij

Coen.van.Rij@regioplan.nl

U kunt de publicatie 'Monitor loonkostensubsidie UWV – Meting voorjaar 2010 onder werkgevers' downloaden via www.regioplan.nl.

STIJN RADEMAKER / HH

Gemeenten bieden hulp aan mensen met schulden

Hulp bij schulden: wat werkt voor wie?

Veel gemeenten zijn op zoek naar een effectievere inzet van schuldhulpverlening. De vraag is vooral 'Wat werkt voor welke klant?' Regioplan wil financiële dienstverleners helpen bij het beantwoorden van die vraag.

Vraag naar schuldhulp groeit

Ongeveer 700.000 huishoudens in Nederland hebben te maken met problematische schulden. Gemeenten bieden hulp via de schuldhulpverlening. De laatste jaren hebben gemeenten het aantal schuldhulpvragen zien groeien. Als gevolg van de economische crisis worden bovendien meer groepen burgers getroffen door schulden. Niet alleen de lage inkomens, maar ook de hogere inkomensgroepen krijgen vaker hiermee te maken.

Klantprofielen en screeningsinstrument moeten uitvoering helpen

Regioplan voert op dit moment in samenwerking met Nadja Jungmann van adviesbureau Social Force twee projecten uit die bijdragen aan een effectievere inzet van schuldhulpverlening door gemeenten. In opdracht van het ministerie van SZW ontwikkelt Regioplan klantprofielen. De klantprofielen moeten uitvoerders bij gemeenten helpen bij het herkennen van klanten en het bieden van een passend aanbod. Parallel aan dit traject ontwikkelt Regioplan in opdracht van Stichting Stadsring 51, schuldhulpverleningsorganisatie in de gemeente Amersfoort, een screeningsinstrument voor klanten van de schuldhulpverlening. Financiële dienstverleners kunnen daarmee klanten al in een vroeg stadium onderscheiden. De vraag die daarbij centraal staat, is: Wat is de beste hulp voor welke klant? In beide opdrachten gaat het er niet om op basis van administratieve klantkenmerken tot een indeling te komen, maar juist ook gedragskenmerken van de klant mee te nemen.

Bij het opstellen van de klantprofielen en het screeningsinstrument gebruikt Regioplan de kennis van professionals uit de praktijk en wetenschappelijke inzichten in de verhouding tussen motivatie, gedrag en vaardigheden. Uiteindelijk levert dit handvatten op voor financiële dienstverleners, zodat zij klanten passende hulp kunnen bieden.

Cora van Horssen
cora.van.horssen@regioplan.nl

Roeland van Geuns
roeland.van.geuns@regioplan.nl

Regioplanners voor het voetlicht: Bob van Waveren

Met zijn twintig dienstjaren is hij bijna niet meer weg te denken bij Regioplan. Toch staat Bob van Waveren, manager op het terrein van Sociale Zekerheid, zeker niet stil. "Het leukst is het om uitgedaagd te worden op een nieuw terrein".

In zijn vrije tijd vindt Bob een uitlaatklep in schaatsen, een sport waar hij zich vol overgave in stort. "Daar kan ik me aardig in verliezen, je raakt nooit uitgeleerd." Hij pakt het wel graag gestructureerd aan en heeft als ervaren schaatser nog steeds les.

Zoeken naar de uitdaging, maar tegelijkertijd gestructureerd werken is kenmerkend voor Bob. Zo vindt hij grensverleggende projecten het meest interessant. Een voorbeeld is het project dat hij nu uitvoert, over dwang bij voorschoolse educatie. Hierbij komen verschillende beleidsterreinen samen. Het project heeft ook een belangrijke juridische component. Bob is verder nauw betrokken bij het kwaliteitssysteem van Regioplan, 'een bolwerk van borgen en leren'.

Zijn hart ligt bij het offertes schrijven. "Het is daarbij de kunst om in korte tijd iets moois voor elkaar te boksen." Op dit terrein ziet Bob kansen voor de toekomst. "We kunnen het schrijven van offertes inhoudelijk verder aanscherpen en nog beter organiseren."

Miranda Witvliet
miranda.witvliet@regioplan.nl

YVONNE KESTELOO

Van onderwijs- assistent tot leraar

Loopbanen van
ondersteunend
personeel

Aandacht voor de onderwijsassistenten

Er is niet veel bekend over de loopbaanwensen en loopbaanmogelijkheden van ondersteunend personeel in het voortgezet onderwijs. Na alle belangstelling voor leraren, vragen ondersteuners nu ook om aandacht voor hun loopbaanontwikkeling. Maar wat zijn hun wensen eigenlijk en hoe gaan scholen hiermee om? Regioplan zocht dit uit.

Loopbaanwensen

Van alle werknemers in het voortgezet onderwijs bestaat ongeveer een vijfde uit ondersteuners. Het gaat hierbij om personeel met een lesgevende taak of een specialistische begeleidingstaak, zoals onderwijsassistenten en logopedisten, en om personeel dat ondersteunend is op het gebied van organisatie, beheer of administratie. Bij deze laatste groep valt te denken aan conciërges, roostermakers en kantinebeheerders. Voor bijna alle ondersteuners geldt dat zij graag in het onderwijs werken en willen blijven werken. Iets minder dan de helft van de ondersteuners heeft de wens door te groeien. Het liefst naar een andere functie binnen hetzelfde werkteerein.

Beperkte mogelijkheden

Voor ondersteuners die willen doorgroeien, zijn de mogelijkheden beperkt. Organisatie- en beheerpersoneel kan eigenlijk alleen maar groeien door leiding te gaan geven. Voor onderwijsassistenten is leraar worden in feite de enige logische vervolgstap in hun carrière. De belangrijkste belemmering voor ondersteuners met carrièrewensen is het beperkte aantal functies binnen de eigen school. Misschien komt het daardoor dat er in het personeelsbeleid van scholen minder aandacht wordt besteed aan het ondersteunend personeel. Zo worden er niet met alle ondersteuners functionerings-

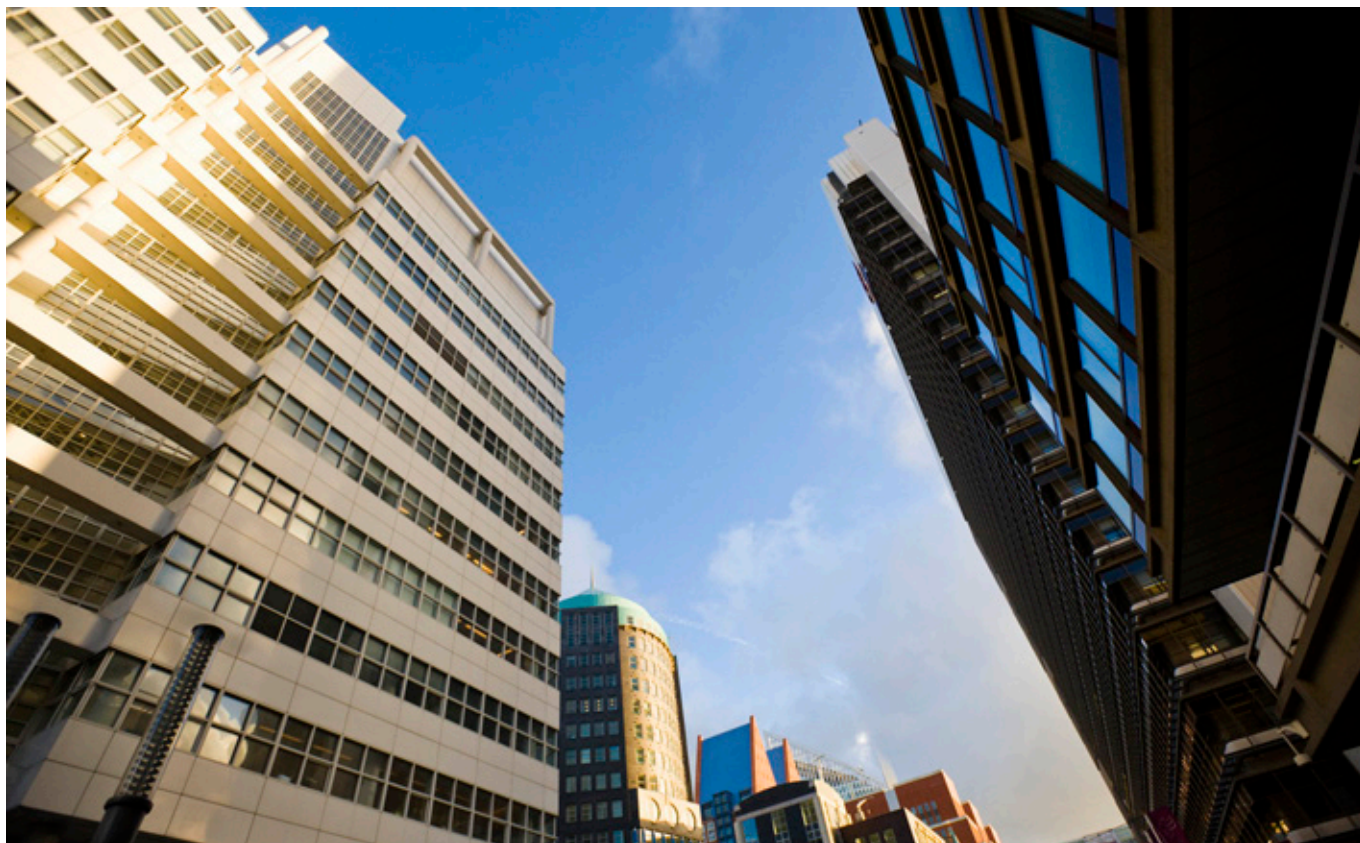
gesprekken gevoerd en informeren schooldirecteuren niet altijd naar de loopbaanwensen van ondersteuners.

Belangrijkste aanbeveling: meer aandacht voor ondersteuners

Naast waardevolle informatie voor de CAO-tafel heeft het onderzoek ook geleid tot een aantal aanbevelingen waarmee de kwaliteit van het personeelsbeleid voor ondersteunend personeel kan worden verhoogd. Vooral belangrijk is dat schooldirecteuren in het personeelsbeleid meer aandacht besteden aan het ondersteunend personeel. Dit kan bijvoorbeeld door de waardering voor hun ondersteuners bewuster te uiten en in functioneringsgesprekken de toekomst van de werknemer aan de orde te stellen. Meer salaris zal immers niet altijd tot de mogelijkheden behoren, maar meer aandacht wel.

Marja Paulussen
marja.paulussen@regioplan.nl

Het rapport 'Loopbaanwensen en loopbaanmogelijkheden voor ondersteunend personeel in het voortgezet onderwijs' kunt u downloaden via www.regioplan.nl

GOOS VAN DER VEEN / HH

Kennis van de overheid en van Regioplan versterken elkaar

Regioplan adviseert het ministerie van BZK

Met advies op de thema's arbeidsmarktbeleid van de overheid en regeldruk heeft Regioplan een nuttige bijdrage geleverd aan het beleid van BZK.

Ondersteuning verkennerstraject arbeidsmarktbeleid overheid

In het nieuwe Regeerakkoord is het thema arbeidsmarkt benoemd. Vanwege verwachte effecten van de veranderende arbeidsmarkt op het personeelsbestand van de overheid is binnen het ministerie van BZK een brede verkenning gestart. Deze had tot doel vast te stellen hoe tot een kleinere, krachtige overheid te komen met goed werkgeverschap, behoud van kwaliteit van medewerkers, juiste mobiliteit en verbeterde dienstverlening. Regioplan heeft dit verkennerstraject ondersteund met haar kennis van arbeidsmarkt- en personeelbeleid. Zodoende is gekomen tot een focus op drie programmalijnen en daarbij mogelijke interventiestrategieën. Over de bijdrage van Regioplan, die bestond uit het toevoegen van kennis en het meesparren met de verkenner, is de opdrachtgever zeer te spreken. "Er is veel kennis aanwezig binnen BZK over dit onderwerp. Regioplan voegde daar kennis buiten de overheid aan toe. Daarmee werd de externe oriëntatie, ook een van de uitgangspunten van de verkenning, goed ingevuld. Een mooi voorbeeld van hoe kennis binnen de overheid en die van een adviesbureau elkaar versterken. De tijd dat bureaus de opdracht

grotendeels buiten de opdrachtgever uitwerken lijkt daarmee voorbij." aldus Jacqueline Rutjens, MT-lid van de directie dienstverlening, regeldruk en informatiebeleid.

Borging van beleid rond regeldruk

De activiteiten van BZK om regeldruk voor burgers, professionals en medeoverheden te verminderen, zijn ondergebracht in het programma Dienstverlening, Regeldruk en Informatiebeleid (DRI). Het programmaonderdeel regeldruk en de taken ten aanzien van de top 10 burgers en top 5 professionals lopen tot eind 2010, maar de aandacht ervoor is ook daarna noodzakelijk. Een deel van de activiteiten is nog niet afgerond of nog niet verinnerlijkt. Borging van deze activiteiten is noodzakelijk.

Regioplan heeft BZK geadviseerd over welke organisatie dit op welke manier moet oppakken. Het advies heeft geleid tot het stopzetten van activiteiten, overdracht van niet-kernactiviteiten aan andere organisaties als het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten en het incorporeren van kernactiviteiten in de eigen bedrijfsvoering. Nieuw beleid van het kabinet op het gebied van regeldruk en dienstverlening zal mogelijk tot nieuwe programma-activiteiten in 2011 leiden.

Jos Mevissen
jos.mevissen@regioplan.nl

Van werkloosheid naar werk

Stageproject over langdurig werklozen

Sinds begin dit jaar zijn bij Regioplan enkele stagiairs aan de slag op diverse onderzoeksgebieden. Zo'n stage kan een interessante wisselwerking opleveren. Het stageproject 'Van werkloosheid naar werk: hoe vinden langdurig werklozen een baan?' biedt Selina Vreugdenhil een eerste kennismaking met de wereld van het beleidsonderzoek. Voor Regioplan zelf een gelegenheid eens extra op de eigen onderzoeksmethoden te reflecteren.

Werkervaring

"Best grappig dat je, als je zelf op zoek naar werk bent, ineens onderzoek gaat doen naar hoe langdurig werklozen uiteindelijk weer een baan vinden", lacht stagiaire Selina Vreugdenhil. Ze is net afgestudeerd in de sociale psychologie en loopt enkele maanden stage bij Regioplan. Voor haar is dit een studiegerelateerde uitdaging naast haar parttimebaan in de naschoolse opvang. "Ik doe dit in het kader van werkervaring. Ik ben wel al afgestudeerd, maar door de crisis is het moeilijk om een leuke baan te vinden."

Interviews

"Ik ga twintig mensen interviewen die langdurig werkloos zijn geweest en die nu weer werk hebben", vertelt Selina. "Ik maak daarvoor gebruik van een databestand van een eerder onderzoek dat Regioplan deed naar de tevredenheid over de verschillende re-integratiebedrijven. In dat onderzoek is al aan respondenten

gevraagd of we ze een keer uitgebreid mochten interviewen." Zo ontstond het idee om een aantal kwalitatieve interviews met ex-langdurig werklozen te houden, als een soort terugkoppeling voor Regioplan zelf. "Het doel daarbij is om de eigen onderzoeksmethoden te verbeteren", legt Selina uit. "Met dit project kan ik nagaan of er achter de data die we hebben nog andere dingen te vinden zijn, die in de vragenlijst onbelicht zijn gebleven. Bijvoorbeeld of er buiten de gegevens die zijn gemeten, nog andere factoren spelen bij het vinden van werk. Je kunt veel meer informatie krijgen door bij afzonderlijke respondenten de diepte in te gaan. Het blijft natuurlijk een kleine groep die ik zal spreken, maar mogelijk is daardoor te zien wat er aan zo'n vragenlijst kan worden aangepast als je weer de breedte in gaat. Er zouden bijvoorbeeld vragen kunnen worden toegevoegd bij een volgend onderzoek. Daarmee wordt dan duidelijk of mijn bevindingen ook voor een grotere groep opgaan."

Ontdekkingsreis

De vrijheid die ze binnen haar stageopdracht krijgt, maakt het voor Selina extra spannend. "Omdat het kwalitatieve interviews zijn, is het redelijk open en onontgonnen. Er is wel eerder onderzoek gedaan naar hoe langdurig werklozen weer aan het werk komen, maar het kan zijn dat ik bijvoorbeeld factoren vind die tegengesteld zijn aan eerdere resultaten. Ik vind het leuk dat het een soort ontdekkingsreis wordt, dat het een nieuw perspectief kan geven op bestaande informatie. Als het goed is, geeft het een aanvulling op de uitkomsten die er liggen."

Cisly Burcksen
cisly.burcksen@regioplan.nl

Gepubliceerd

Hieronder vindt u een selectie van recent verschenen publicaties. Voor een compleet overzicht, zie www.regioplan.nl/publicaties. De beschreven publicaties zijn hier als pdf-bestand te downloaden.

Verzuim en vervanging in het primair onderwijs 2009 Personeelsverzuim is en blijft een belangrijk thema binnen het onderwijs. In opdracht van het ministerie van OCW en het Vervangingsfonds berekent Regioplan jaarlijks verzuimkengetallen over het primair onderwijs. De cijfers over de ontwikkeling van personeelsverzuim geven inzicht in de mate waarin beleidsdoelstellingen zijn gerealiseerd. Ook worden de verzuimkengetallen gebruikt voor beleidsnota's, zoals de nota Werken in het onderwijs (WIO). De kengetallen zijn apart berekend voor onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel.

Procevaluatie wet tijdelijk huisverbod Regioplan onderzocht de wijze waarop in de praktijk uitvoering aan de Wet tijdelijk huisverbod wordt gegeven en de mate waarin dit conform het doel en de wet is. Het huisverbod kan een grote toegevoegde waarde hebben: het breekt situaties open waarin sprake is van huiselijk geweld en zowel slachtoffers als daders kunnen snel hulp ontvangen. Ook is geconstateerd dat er bij de toepassing van het huisverbod over het algemeen conform de Wet wordt gewerkt. Het onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Vervangingsvraag risicoregio Rijnstreek In opdracht van het Platform Onderwijs-arbeidsmarkt Rijnstreek deed Regioplan onderzoek naar de vervangingsvraag als gevolg van vergrijzing bij het onderwijspersoneel in de komende jaren. We keken niet alleen naar hoeveel docenten de komende jaren met pensioen gaan, maar stelden ook vast bij welke vakken en op welke niveaus de grootste tekorten gaan ontstaan. Hierdoor heeft de opdrachtgever een gedetailleerd beeld gekregen van de vervangingsvraag op aan het Platform deelnemende scholen. Daarmee kunnen scholen gericht actie ondernemen op te verwachten tekorten in het docentencorps.

Effecten van economische missies In opdracht van het ministerie van Economische Zaken heeft Regioplan een microstudie uitgevoerd naar de effecten van economische missies voor individuele bedrijven en de wijze waarop deze voor hen tot stand komen. Economische missies vormen een van de instrumenten van de Nederlandse overheid om internationaal ondernemen te bevorderen en de export van het Nederlandse bedrijfsleven te stimuleren. De missies worden georganiseerd door NL EVD Internationaal, een agentschap van het ministerie van Economische Zaken.

Taalcoaching: meer dan taal alleen Ter ondersteuning van hun inburgeringsbeleid zetten verschillende gemeenten taalcoaches in. Het gaat om vrijwilligers die inburgeraars helpen met het leren van de Nederlandse taal. Regioplan heeft in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gekeken naar de opbrengsten en waardering van de inzet van taalcoaches. Hieruit blijkt dat de ontmoetingen tussen taalcoach en inburgeraars een positieve bijdrage leveren aan het zelfvertrouwen van de inburgeraar, de beeldvorming over migranten en de betrokkenheid van de vrijwilligers bij inburgering.

Behoeftesonderzoek CJG Nijkerk In Nijkerk opent binnenkort het eerste Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In dit centrum worden de belangrijkste functies rondom de jeugdzorg, inclusief de jeugdgezondheidszorg, gebundeld. Het CJG in Nijkerk kent een inlooppunt en een website waar ouders en jongeren terecht kunnen met eenvoudige vragen over opvoeden en opgroeien. In opdracht van de gemeente Nijkerk heeft Regioplan onderzocht wat de behoeften en wensen van jongeren en ouders zijn als het gaat om het nieuw te starten CJG. Het CJG moet een plek zijn waar je 'gewoon' naar binnen loopt.